

Projekt

z dnia 24 stycznia 2025 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY SMOŁDZINO**

z dnia 8 stycznia 2025 r.

w sprawie w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody.

Na podstawie art. 7 ust. 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.0.1465 t.j.) oraz art. 45 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U.2024.0.1478 t.j.)

§ 1.

Uzgadnia się przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody – drzewa z gatunku *dąb szypułkowy (Quercus robur L.)* rosnącym na działce 111/5 obręb ewidencyjny Smołdzino został ustanowiony Orzeczeniem Wojewódzkiej Rady Narodowej w Słupsku nr 227/94 z dnia 29 listopada 1980r.(Dz.Urz.WRN w Słupsku Nr 1 poz. 2 z dn. 15 grudnia 1980 r.) rosnącym na terenie gminy Smołdzino w m. Smołdzino (działka nr 111/5 obręb Smołdzino, gm. Smołdzino).

§ 2.

Zakres prac, o których mowa w § 1 obejmuje:

1. wykonanie systemów zabezpieczenia korony poprzez montaż wiązań oraz przeprowadzenie cięć odcinających konar grożący wyłamaniem ;
2. odsłonięcie nadsypanego pnia ręcznie lub przy pomocy narzędzia Air Spade w celu sprawdzenia czy miejscu nadsypania utworzył się wtórne korzenie. Jeśli nie, usunięcie nadmiarowej warstwy gleby.

§ 3.

Zabiegi pielęgnacyjne na pomniku przyrody powinny być przeprowadzone przez firmę specjalistyczną mającą doświadczenie w pielęgnacji drzew uznanych za pomniki przyrody kordynowanie owych prac przekazane jest Dyrektorowi Słowińskiego Parku Narodowego.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Smołdzino

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Smółdzino

z dnia 8 stycznia 2025 r.

biuro@przyrodaprojekt.pl

tel.: 607 059 748 www.przyrodaprojekt.pl

NIP 9570846661

EKSPERTYZA DENDROLOGICZNA

Obiekt	1 dąb szypułkowy - pomnik przyrody na działce nr 505 obręb Łeba 02, gmina Łeba 1 dąb szypułkowy - pomnik przyrody na działce nr 111/5 obręb Smółdzino, gmina Smółdzino
Data opracowania	22.12.2023 r.
Autorki	Julia Kończak - Certyfikowany Inspektor Drzew CID/413/2019, Veteran Tree Specialist VETcert Małgorzata Mizgalska - Certyfikowany Inspektor Drzew CID/284/2018, Inspektor Nadzoru Dendrologicznego w procesie inwestycyjnym

1. WSTĘP

Podstawę opracowania stanowi zlecenie z dnia 30.11.2023 r. Słowińskiego Parku Narodowego, Bohaterów Warszawy 1A, 76-214 Smółdzino na wykonanie usługi polegającej na szczegółowej ocenie stanu 2 drzew na terenie SPN. Zakres usługi obejmował:

- 1) pomiary dendrometryczne (obwód na wys. 1,30 m, wysokość drzewa, nasada korony, podstawa korony, wysokość korony, średnica korony),
- 2) ocena wizualna z wykorzystaniem młotka diagnostycznego i sondy arborystycznej, zgodnie ze „Standardem inspekcji i diagnostyki drzew”,
- 3) opracowanie raportu zawierającego zalecenia dalszych działań.

2. METODYKA

Prace terenowe przeprowadzono w dniu 15 grudnia 2023 r. Wykonano z ziemi szczegółową ocenę wzrokową obu drzew. Przy ocenie kondycji i stabilności drzewa wykorzystano metodę wizualną oraz „Standard inspekcji i diagnostyki drzew”#. Wyszczególniono wszystkie istotne cechy diagnostyczne stwierdzone na drzewach. W pracach przy pomiarach dendrometrycznych i ocenie stanu drzew wykorzystano: sondę arborystyczną, młotek diagnostyczny, lornetkę, taśmę mierniczą i dalmierz laserowy.

Witalność określono zgodnie z poniższą skalą:

1	Drzewo w fazie silnego przyrostu pędów na długość; zarówno wierzchołkowe, jak i boczne pędy rosną dynamicznie i równomiernie, wytwarzając głównie długopędy. Latem drzewo wytwarza gęste, równomierne listowie. Witalność typowa dla drzewa młodego.
2	Drzewo o lekko zahamowanym przyroście pędów, pędy boczne mocniej skrócone niż wierzchołkowe, przez co gałęzie mają włócznieowaty pokrój, a między nimi pojawiają się wolne przestrzenie w koronie, także w stanie ulistnionym. Witalność typowa dla drzewa dojrzałego.
3	Drzewo o wyraźnie zahamowanym przyroście wszystkich pędów (występują tylko krótkopędy), wzrost drzewa na wysokość stagnuje, w stanie ulistnionym widać wyraźne luki w koronie. Witalność typowa dla drzewa dojrzałego.
4	Drzewo o zamierających fragmentach korony bądź obumierające.
5	Drzewo martwe

Kondycję (stan zdrowotny) określono zgodnie z poniższą skalą:

1 - Bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> • brak uszkodzeń w obrębie korzeni, pnia korony wartych odnotowania • nieznaczny susz gałęziowy i konarowy powstający w procesach naturalnych (tzw. susz fizjologiczny) – wielkości do 10%, bez wpływu na fizjologię drzewa • brak uszkodzeń aparatu asymilacyjnego • brak oznak chorób i obecności patogenów wartych odnotowania • dopuszczalne rany po prawidłowo wykonanych zabiegach (bardzo dobra reakcja na rany, silnie przyrastająca tkanka przyranna, rany zarośnięte lub zarastające)
------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • zgodność klasy witalności wg Roloffa z fazą rozwojową drzewa
2 - Dobra	<ul style="list-style-type: none"> • oznaki uszkodzenia korzeni o niewielkim znaczeniu dla kondycji drzewa • nieznaczne uszkodzenia na pniu i głównych konarach, które mają nieznaczny wpływ na fizjologię drzewa • susz gałęziowy i konarowy do 30%, które wpływają nieznacznie na fizjologię drzewa • uszkodzenie aparatu asymilacyjnego do 30%, mające nieznaczny wpływ na fizjologię drzewa • występowanie chorób bez większego znaczenia dla kondycji drzewa • zauważalna reakcja na zranienia, przyrastająca tkanka przyranna, rany zarastające • obecność owocników gatunków grzybów o niewielkim znaczeniu dla kondycji drzewa
3 - Osłabiona	<ul style="list-style-type: none"> • uszkodzenia obejmujące do około połowy korzeni, mające wyraźny wpływ na kondycję drzewa, mające wyraźny wpływ na kondycję drzewa • uszkodzenia podstawy pnia, pnia i głównych konarów (obejmujące około połowę obwodu), które wyraźnie wpływają na fizjologię drzewa • obecność na pniu i głównych konarach pojedynczych owocników gatunków grzybów mających duże znaczenie dla fizjologii drzewa • susz gałęziowy i konarowy do 50%, mający wyraźny wpływ na kondycję drzewa • uszkodzenie około połowy aparatu asymilacyjnego, mające wyraźny wpływ na kondycję drzewa • znaczące zmiany siedliskowe (wykopy, zmiana poziomu gruntu itp.) mające wyraźny wpływ na kondycję drzewa • reakcja na rany (na pniu i głównych konarach) osłabiona, tkanka przyranna słabo przyrastająca, rany nie zarośnięte • obecność chorób osłabiających kondycję całego drzewa • jeśli główne cechy wskazujące na kondycję „osłabiona” występują w liczbie większej niż 2, kondycja drzewa powinna być określona jako 4 mocno osłabiona
4 - Mocno osłabiona	<ul style="list-style-type: none"> • uszkodzenia obejmujące powyżej połowy korzeni, mające poważny wpływ na kondycję całego drzewa, mające duży wpływ na kondycję drzewa • uszkodzenia podstawy pnia, pnia i głównych konarów (obejmujące powyżej połowy ich obwodu), które znacząco wpływają na fizjologię całego drzewa • rozległe rany na pniu i głównych konarach powyżej połowy ich obwodów pni/konarów, mające znaczący wpływ na fizjologię drzewa, które utrudniają przewodzenie asymilatów, reakcja na zranienia bardzo słaba lub brak (tkanka przyranna nie przyrasta) • obecność na pniu i głównych konarach licznych owocników gatunków grzybów mających znaczenie dla fizjologii drzewa • susz gałęziowy i konarowy pow. 50% objętości korony • uszkodzenie powyżej połowy aparatu asymilacyjnego • obecność chorób prowadzących do poważnego osłabienia kondycji drzewa
5 - Krytyczna – drzewo wymagające pilnej interwencji	<ul style="list-style-type: none"> • większość drzewa martwa lub zamierająca (z nieodwracalnymi uszkodzeniami)

Stabilność określono zgodnie z poniższą skalą:

1 - Bardzo dobra	<ul style="list-style-type: none"> • brak obecności cech osłabiających stabilność drzewa i jego części • drzewo jest zbyt małe / młode, aby stanowiło zagrożenie w przypadku wystąpienia ryzyka upadku całego drzewa bądź jego części (lub wyrócenia się drzewa) • obecność nielicznego suszu gałęziowego fizjologicznego o grubości do 3 cm • zakres cech diagnostycznych jest tak niewielki, że drzewo nie wymaga jakichkolwiek zabiegów
2 - Dobra	<ul style="list-style-type: none"> • brak obecności cech osłabiających stabilność całego drzewa • występowanie nieznaczного rozkładu drewna w pniu i głównych konarach, pojedyncze występowanie dziupli • osłabienie rozwidleń w koronie • obecność cech osłabiających stabilność gałęzi o średnicy do 10 cm • niewielki (do 10% i o średnicy do 10 cm) susz gałęziowy • obecność pojedynczych drobnych zawieszonych, złamanych gałęzi w koronie (o średnicy do 10 cm) • zakres cechy zazwyczaj może być ograniczony poprzez podstawowe zabiegi (np. usunięcie suszu gałęziowego, cięcia redukujące koronę), bez potrzeby wykonywania specjalistycznych prac
3 - Osłabiona	<ul style="list-style-type: none"> • rozkład lub utrata do połowy korzeni szkieletowych • nienaturalne pochycenie drzewa z oznakami wzrostu kompensacyjnego • rozkład i uszkodzenia obejmujące nie więcej niż połowę przekroju poprzecznego pnia • występowanie pojedynczych owocników gatunków grzybów powodujących osłabienie stabilności drzewa, występujące na nabiegach korzeniowych, u podstawy pnia i na pniu • osłabione rozwidlenia głównych konarów • susz gałęziowy i konarowy znaczący, obejmujący do 50% korony • obecność kilku cech na wczesnym etapie rozwoju • zakres cechy może wymagać wykonania specjalistycznych prac ograniczających ryzyko (cięcia techniczne, wiązania itp.)
4 - Mocno osłabiona	<ul style="list-style-type: none"> • rozkład lub utrata powyżej połowy korzeni szkieletowych, • rozkład i uszkodzenia obejmujące więcej niż połowę przekroju poprzecznego pnia • niedawne pochycenie drzewa z oznakami utraty stabilności korzeni w gruncie • masowy pojaw owocników grzybów na nabiegach korzeniowych, wokół pnia, na pniu lub na głównych konarach • rozległe i liczne występowanie ubytków na pniu i w głównych konarach

	<ul style="list-style-type: none"> • obecność poważnych pęknięć na pniu i głównych konarach • poważne osłabienie rozwidleń głównych pni i konarów • susz gałęziowy i konarowy obejmujący powyżej 50% korony • obecność zawieszonych, złamanych dużych konarów w koronie • zakres cechy zazwyczaj może wymagać wykonania zabiegów specjalistycznych mogących znacząco osłabić całe drzewo i skrócić jego dalszą perspektywę życia (np. silna redukcja drzewa) – stanowić może alternatywę do usunięcia całego drzewa
5 - Drzewo zagrażające	<ul style="list-style-type: none"> • stan drzewa stwarza bezpośrednie zagrożenie dla mienia lub życia i zdrowia ludzi • stabilizacja drzewa nie jest możliwa bez jego znaczącego uszkodzenia bądź zniszczenia, przy braku innej możliwości zabezpieczenia otoczenia drzewa • zakres cechy/defektu wymaga usunięcia drzewa – alternatywą może być pozostawienie tzw. świadka • często wymaga niezwłocznej interwencji

Podział gałęzi przyjęto za *M. Siewnia, M. Siewniak, Cięcie drzew, krzewów i pnączy*, według grubości mierzonych u nasady:

- cienka gałąź: 1,0-3,0 cm
- drobna gałąź: 3,0-5,0 cm
- średnia gałąź: 5,0-10,0
- gruba gałąź (konar): powyżej 10,0 cm

Intensywność użytkowania terenu przyjęto za *M. Suchocka i in. Jak używać formularza podstawowej diagnostyki drzew* według następujących kryteriów:

- brak użytkowania: brak obecności człowieka w promieniu 1,5 wysokości drzewa lub jego sporadyczna obecność,
- użytkowanie rzadkie: obecność człowieka w bezpośrednim otoczeniu drzewa do 14 minut dziennie, a w przypadku dróg – przejazd do 470 samochodów na dzień,
- użytkowanie częste: obecność człowieka w bezpośrednim otoczeniu drzewa do 2,5 godzin dziennie, a w przypadku dróg – przejazd do 4700 samochodów na dzień,
- użytkowanie ciągłe: obecność człowieka w bezpośrednim otoczeniu drzewa powyżej 2,5 godzin dziennie, a w przypadku dróg – przejazd powyżej 4700 samochodów na dzień.

3. LOKALIZACJA DRZEW

3.1. Dąb szypułkowy w Rąbce

Dąb szypułkowy poddany inspekcji rośnie na działce nr 505 obręb Łeba 02, w dzielnicy Rąbka w mieście Łeba (gmina Łeba, powiat lęborski), na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Drzewo zlokalizowane jest w sąsiedztwie budynków usługowych (wypożyczalnia rowerów, restauracja) oraz w pewnym oddaleniu (ok. 20 m) od drogi gminnej (działka nr 3/8 obręb Łeba 02). Jest to teren miejski, jednak ze względu na jego specyfikę intensywność użytkowania zależy od pory roku: latem teren jest użytkowany w sposób ciągły, a zimą w sposób rzadki.

Ryc. 1. Mapa z lokalizacją badanego dębu szypułkowego w Rąbce

Źródło: <https://leborski.e-mapa.net/>

3.2. Dąb szypułkowy w Smołdzinie

Dąb szypułkowy poddany inspekcji rośnie na działce nr 111/5 obręb Smołdzino, przy ul. Bohaterów Warszawy 1A w miejscowości Smołdzino (gmina Smołdzino, powiat słupski), na terenie Słowińskiego Parku Narodowego. Drzewo zlokalizowane jest w sąsiedztwie budynków użyteczności publicznej (dyrekcja SPN) i parkingu, a także w pewnym oddaleniu (ok. 10 m) od drogi gminnej (działka nr 143/1 obręb Smołdzino). Jest to teren miejski, użytkowany w sposób ciągły.

Ryc. 2. Mapa z lokalizacją badanego dębu szypułkowego w Smołdzinie

Źródło: <https://webwid.powiat.slupsk.pl/e-uslugi/portal-mapowy>

4. OCENA DENDROLOGICZNA

4.1. dąb szypułkowy w Rąbce

1. Podstawowe informacje o drzewie

Data kontroli	15.12.2023 r.
Gatunek	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
Miejscowość, gmina	Łeba, gmina Łeba
Nr działki	505 obręb Łeba 02
Współrzędne geograficzne	54°45'16.1"N 17°30'54.9"E
Faza rozwoju drzewa	Drzewo dojrzałe (późna dojrzałość)
Perspektywa życia drzewa	Długoterminowa (drzewo z przewidywaną długością życia i prawidłowym zachowaniem ogółu procesów życiowych przez co najmniej 10 lat)
Wartość drzewa	Pomnik przyrody; drzewo weterańskie. Drzewo rośnie na terenie parku narodowego

2. Dendrometria

Obwód pnia	Na wys. 50 cm - 475 cm Na wys. 1,60 cm - 368 cm
Wysokość drzewa	13,5 m
Średnica korony	23 m
Wysokość nasady korony [#]	2,3 m
Wysokość podstawy korony [#]	1,9 m
Wysokość korony [#]	11,6

3. Otoczenie i użytkowanie

Opis otoczenia	Drzewo rośnie w dzielnicy o charakterze letniskowym, w otoczeniu niskiej zabudowy. W odległości 7 m na pn-zach. od pnia znajduje się budynek usługowy (wypożyczalnia rowerów, czynna sezonowo). W odległości 23 m na zach. od pnia znajduje się budynek usługowy (restauracja, czynna sezonowo). Pomiędzy drzewem (poza rzutem korony) a restauracją znajduje się podjazd utwardzony kostką. Drzewo częściowo osłonięte od wiatru od strony zach. Od pn. ściana lasu.
Użytkowanie w otoczeniu drzewa	Ciągłe/rzadkie

4. Ocena stanu drzewa

Ocena strefy korzeniowej i odziomka	Gleba dość luźna, zadarniona, w dniu kontroli pokryta opadłymi liśćmi. Nadsypany odziomek - przy samym pniu poziom gruntu jest wyższy od pierwotnego. Przestrzeń do rozwoju korzeni nieograniczona. Badanie sondą wykazało rozkładu w 6 głównych korzeniach. Korzenie sprężynują, początkowe stadium rozkładu, stwierdzono rozkład miejscowy. 7 nabiegów korzeniowych. Nabiegi korzeniowe bez uszkodzeń.
Ocena pnia	Pień pojedynczy, masywny. Pokrój drzewa typowy dla drzewa soliterowego rosnącego na otwartej przestrzeni. Ubytek wgłębny w pniu (głębokość ok. 50 cm) wzmocniony drewnem przyrannym. We wnętrzu ubytku rozkład brunatny. W dolnej części pnia widoczne wybrzuszenie znacznych rozmiarów, świadczące o wzmocnieniu struktury pnia przez drzewo drewnem reakcyjnym, w związku z rozkładem i ubytkiem. Na wybrzuszeniu stary owocnik grzyba żagwiaka łuskowatego <i>Cerioporus squamosus</i> - pasożyt ranny i saprotrof. Z pnia wyrastają pojedyncze pędy odroślowe.
Ocena korony	Korona pierwotna, dwuprzewodnikowa. Jeden z konarów w dolnej części korony,

	mający charakter konaru wygonionego [#] , złamał się pod wpływem własnego ciężaru w xxx r. (po wystąpieniu okiści) w pewnej odległości od pnia. Rozwidlenie przewodników bez oznak osłabienia. Duża żywotność, w koronie liczne nowe pędy. Susz drobny fizjologiczny do 10% oraz pojedynczy gruby. Pojedyncze gałęzie sięgają do dachu wypożyczalni rowerów.
Witalność drzewa	3 (adekwatna do wieku)
Kondycja drzewa	1 - bardzo dobra
Stabilność drzewa	3 - osłabiona
Gatunki chronione	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i> , kowalik <i>Sitta europaea</i> - siedlisko będące miejscem żerowania

5. Zalecenia ogólne

- 1) Kontrola stabilności suszu i usunięcie niestabilnego suszu;
- 2) Odslonięcie nadsypanego pnia przy pomocy airspade w celu sprawdzenia czy w miejscu nadsypania utworzyły się wtórne korzeni. Jeśli nie, wówczas zaleca się usunięcie nadmiarowej warstwy gleby.
- 3) W miarę możliwości wygradzenie terenu wokół drzewa (w rzucie korony);
- 4) Następną inspekcja nie później niż za 24 miesiące.

4.2. dąb szypułkowy w Smołdzinie

1. Podstawowe informacje o drzewie

Data kontroli	15.12.2023 r.
Gatunek	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>
Miejscowość, gmina	Smołdzino, gmina Smołdzino
Nr działki	111/5 obręb Smołdzino
Współrzędne geograficzne	54°39'42.2"N 17°12'56.1"E
Faza rozwoju drzewa	Drzewo dojrzałe (późna dojrzałość)
Perspektywa życia drzewa	Długoterminowa (drzewo z przewidywaną długością życia i prawidłowym zachowaniem ogółu procesów życiowych przez co najmniej 10 lat)
Wartość drzewa	Pomnik przyrody. Drzewo rośnie na terenie parku narodowego.

2. Dendrometria

Obwód pnia na wys. 1,3 m	565 cm
Szacunkowa wysokość drzewa	25 m
Średnica korony	29x36 m
Wysokość nasady korony	5 m
Wysokość podstawy korony	4,5 m
Wysokość korony	10,5 m

3. Otoczenie i użytkowanie

Opis otoczenia	Drzewo rośnie na terenie miejskim, przy siedzibie dyrekcji SPN, w otoczeniu niskiej zabudowy i innych drzew. W odległości 7 m na pd.-zach. od pnia znajduje się budynek biurowy. W odległości 23 m na pn.-zach. znajduje się budynek mieszkalno-biurowy. W rzucie korony przebiega chodnik (odległości ok. 7 m od pnia), a w promieniu 1,5 wysokości drzewa parking oraz ul. Bohaterów Warszawy. Pod koroną przebiega przyłącze napowietrzne. Drzewo częściowo osłonięte od wiatru od strony pn., zach. i wsch. przez budynki i
----------------	--

	sąsiednie drzewa. Korona wyeksponowana.
Użytkowanie w otoczeniu drzewa	Ciągłe

4. Ocena stanu drzewa

Ocena strefy korzeniowej i odziomka	<p>Gleba dość luźna, zadarniona, z gruzem. W dniu kontroli z częściowo wygrabionymi liśćmi.</p> <p>Nadsypany odziomek - przy samym pniu poziom gruntu jest wyższy od pierwotnego, nasyp w strefie korzeni, szczególnie od strony budynku dyrekcji W wierzchniej warstwie gleby miejscami widoczna glina.</p> <p>Przestrzeń do rozwoju korzeni częściowo ograniczona od strony zach. przez krawężnik. Możliwe nieznaczne uszkodzenie korzeni podczas budowy krawężnika (pomiędzy rokiem 1999 a 2002) w obrębie korzeni żywicielskich - badanie sondą wykazało, że korzenie główne stosunkowo blisko od pnia schodzą głęboko w dół.</p> <p>Owocniki grzyba łuskwiaka nastroszonego <i>Pholiota squarrosa</i> od strony pn. i pn.-zach. - pasożyt i saprotrof. Badanie sondą wykazało rozkład we wszystkich korzeniach głównych. Korzenie sprężynują, początkowe stadium rozkładu, rozkład miejscowy. 6-7 nabiegów korzeniowych. Nabiegi korzeniowe bez uszkodzeń.</p>
Ocena pnia	<p>Pień pojedynczy, masywny. W pochylony o ok. 10 st. w kierunku wsch. (co ma związek z bliskim sąsiedztwem budynku i wzrostem drzewa w kierunku światła).</p> <p>W górnej części pnia znaczna rana po wyłamany konarze, zalewana tkanką przyraną. Z poziomu gruntu nie stwierdzono rozkładu w ranie.</p>
Ocena korony	<p>Korona pierwotna, wieloprzewodnikowa, w przeszłości cięta (ślady po cięciach wewnątrz korony).</p> <p>Duża żywotność, w koronie liczne nowe pędy.</p> <p>W lipcu 2016 r. jeden z głównych konarów w dolnej części korony od strony pn.-zach. wyłamał się (znaczna rana na pniu).</p> <p>Konar, którego podstawa znajduje się w sąsiedztwie rany po wyłamany konarze, ma charakter konaru wygonionego.</p> <p>W górnej części korony jeden konar odłamany oraz jeden konar z martwicą (tzw. cień asymilatów po odcięciu jednej z gałęzi).</p> <p>Część gałęzi sięga nad dach budynku dyrekcji.</p> <p>Stwierdzono pojedynczy susz, prawdopodobnie suche gałęzie zostały usunięte podczas wykonywania cięć w koronie.</p> <p>W bieżącym roku przeprowadzono cięcia polegające na skróceniu części konarów po obwodzie korony drzewa. Tego rodzaju nie powinny być powtarzane, nie mają one</p>
Witalność drzewa	3 (adekwatna do wieku)
Kondycja drzewa	1 - bardzo dobra
Stabilność drzewa	3 - osłabiona
Gatunki chronione	<p>Na pniu: złociszek jaskrawy <i>Chrysothrix candelaris</i> – porost objęty ochroną ścisłą</p> <p>W koronie: wabnica kielichowata <i>Pleurosticta acetabulum</i> – porost objęty ochroną częściową</p>

5. Zalecenia ogólne

- 1) Poprawa warunków siedliskowych poprzez zaniechania wygrabiania opadłych liści oraz ograniczenie koszenia do niezbędnego minimum.
- 2) Odslonięcie nadsypanego pnia przy pomocy airspade w celu sprawdzenia czy w miejscu nadsypania utworzyły się wtórne korzeni. Jeśli nie, wówczas zaleca się usunięcia nadmiarowej warstwy gleby.
- 3) Ze względu na stan korzeni oraz pochylenie pnia wskazane jest wykonanie próby obciążeniowej w celu oceny stabilności drzewa.
- 4) Ze względu na znaczną ranę po wyłamany konarze oraz możliwe ryzyko wyłamania się konaru, którego podstawa znajduje się w sąsiedztwie rany, zaleca się wykonanie badania tomografem akustycznym pnia pod rozwidleniem oraz w podstawie konaru zagrożonego wyłamaniem.
- 5) Kontrola rozwidleń w konarze z martwicą.
- 6) Zaniechanie wykonywania nieuzasadnionych cięć w koronie, które zaburzają gospodarkę hormonalną.
- 7) Następną inspekcja nie później niż za 24 miesiące.

5. WNIOSKI

5.1. Dąb szypułkowy w Rąbce

Wnioski dotyczące badanego dębu:

1. Dąb szypułkowy stanowi pomnik przyrody ustanowiony Zarządzeniem nr 30/95 Dyrektora Słowińskiego Parku Narodowego z dnia 4.12.1995 r. w sprawie objęcia ochroną pomnikową drzew na terenie SPN.

2. Warunki glebowe wokół drzewa dobre. Przy czym nadsypanie gleby na odziomek mogło wpłynąć negatywnie na stan korzeni (nadsypanie gleby powoduje ograniczenie w dostępie do tlenu). Należy mieć jednak na uwadze, że w przypadku drzew w tej fazie rozwoju rozkład drewna w korzeniach jest zjawiskiem naturalnym.

3. Drzewo ma bardzo dobre możliwości rozwoju korzeni.

4. Drzewo częściowo osłonięte od wiatru.

5. Drzewo jest w bardzo dobrej kondycji oraz ma osłabioną stabilność (ze względu na rozkład korzeni, rozkład w pniu i grubość suszu). Obecność suszu w koronie jest zjawiskiem naturalnym dla drzewa w tym wieku.

6. Drzewo ma wysoką wartość przyrodniczą, krajobrazową i dendrologiczną.

5.2. Dąb szypułkowy w Smołdzinie

Wnioski dotyczące badanego dębu:

1. Dąb szypułkowy stanowi pomnik przyrody ustanowiony Orzeczeniem nr 227/94 Prezydium WRN w Słupsku z dnia 29 listopada 1980 r. o uznaniu za pomnik przyrody

2. Warunki glebowe wokół drzewa dość dobre, choć wygrabianie opadłych liści wpływa negatywnie na dostępność substancji odżywczych. Przy czym nadsypanie gleby na odziomek mogło wpłynąć negatywnie na stan korzeni (nadsypanie gleby powoduje ograniczenie w dostępie do tlenu). Należy mieć jednak na uwadze, że w przypadku drzew w tej fazie rozwoju rozkład drewna w korzeniach jest zjawiskiem naturalnym.

3. Drzewo ma dobre możliwości rozwoju korzeni.

4. Drzewo częściowo osłonięte od wiatru.

5. Drzewo jest w bardzo dobrej kondycji oraz ma osłabioną stabilność (ze względu na rozkład korzeni oraz osłabienie w rozwidleniu konarów). Obecność suszu w koronie jest zjawiskiem naturalnym dla drzewa w tym wieku.

6. Drzewo stanowi siedlisko 2 gatunków porostów objętych ochroną.

7. Drzewo ma wysoką wartość przyrodniczą, krajobrazową i dendrologiczną.

6. ZALECENIA

6.1. Dąb szypułkowy w Rąbce - szczegółowe zalecenia dotyczące prac konserwatorskich na drzewie i innych prac wokół drzewa

- 1) nadsypany odziomek - odsłonięcie nadsypanego pnia przy pomocy urządzenia airspade, które służy do wykonywania precyzyjnych prac ziemnych przy użyciu sprężonego powietrza. W przypadku obu badanych dębów użycie airspade ma na celu wydmuchanie gleby i sprawdzenie czy w miejscu nadsypania utworzyły się wtórne korzeni. Jeśli nie, wówczas zaleca się usunięcia nadmiarowej warstwy gleby.
- 2) kontrola stabilności suszu i usunięcie niestabilnego suszu - dopuszczalne jest pozostawienie suchych gałęzi, których średnica u nasady nie przekracza 2 cm. W przypadku grubszych gałęzi należy sprawdzić czy susz jest stabilny (u rodzimych gatunków dębów, ze względu na twardość drewna, suche gałęzie mogą być stabilne przez wiele lat). Susz niestabilny należy usunąć. Wskazane jest, aby nie usuwać suchych gałęzi w całości, lecz z pozostawieniem bezpiecznych tyłców - martwe drewno na drzewie stanowi cenne siedlisko przyrodnicze. Zaleca się, aby cięcia w koronie były wykonywane z wykorzystaniem linowych technik dostępu. W przypadku korzystania z podnośnika koszowego należy zminimalizować ryzyko uszkodzenia korzeni przez podpory podnośnika;
- 3) wygradzenie terenu wokół drzewa - zaleca się, aby w miarę możliwości wygradzić teren wokół drzewa obejmujący obszar znajdujący się w rzucie korony (ewentualnie niewiele mniejszy) niewysokim płotkiem

i umieścić tabliczkę informacyjną. Dzięki temu z jednej strony zmniejszy się presja na system korzeniowy drzewa ze strony użytkowników wypożyczalni i restauracji (wydeptywanie), a z drugiej zmniejszy to ryzyko uszkodzenia ludzi i mienia w przypadku niekontrolowanego wyłamania się gałęzi;

- 4) kolejna inspekcja nie później niż za 24 miesiące. Wskazane jest wykonanie inspekcji w innej porze roku, np. za 18 miesięcy.

6.1. Dąb szypułkowy w Smoldzinie - szczegółowe zalecenia dotyczące prac konserwatorskich na drzewie i innych prac wokół drzewa

- 1) poprawa warunków siedliskowych - poprzez pozostawienie opadłych liści oraz ograniczenie koszenia w rzucie korony do niezbędnego minimum (1-2 razy w roku, wysokość koszenia 8-10 cm)). Rozkładające się liście stanowią naturalne źródło substancji odżywczych dla drzew oraz wpływają korzystnie na biotę gleby. Obecność darni w okresie letnim oraz w okresach suszy minimalizuje parowanie wody z gleby. Dobrym rozwiązaniem, które ogranicza rozwiewanie liści, a także wyznacza strefę rzadszego koszenia, jest zastosowanie wygradzenia, np. za pomocą płotka z chrustu[#];
- 2) nadsypany odziomek - odsłonięcie nadsypanego pnia przy pomocy urządzenia airspade, które służy do wykonywania precyzyjnych prac ziemnych przy użyciu sprężonego powietrza. W przypadku obu badanych dębów użycie airspade ma na celu wydmuchanie gleby i sprawdzenie czy w miejscu nadsypania utworzyły się wtórne korzeni. Jeśli nie, wówczas zaleca się usunięcia nadmiarowej warstwy gleby.
- 3) próba obciążeniowa (pulling test) - próba obciążeniowa jest przyjazną drzewom nieniszczącą metodą oceny stabilności drzewa. W przypadku badanego drzewa to zalecenia wynika z obecności rozkładu w korzeniach, pochylenia pnia oraz owocników łuskwiaka nastroszonego po stronie rozciąganej. Ze względu na wartość drzewa zaleca się, aby badanie wykonywała osoba, która ma duże doświadczenie w badaniu drzew weterańskich i sędziwych;
- 4) tomograf akustyczny - badanie tomografem akustycznym pozwala zbadać stan wnętrza pnia przy użyciu fal dźwiękowych. W przypadku badanego drzewa to zalecenie wynika z osłabienia rozwidlenia spowodowanego wyłamaniem się konaru oraz możliwego ryzyka wyłamania się konaru, którego podstawa znajduje się w sąsiedztwie rany. Zaleca się wykonanie badania tomografem akustycznym pnia pod rozwidleniem oraz w podstawie konaru zagrożonego wyłamaniem.
- 5) kontrola rozwidleń w konarze z martwicą - ze względu na martwicę wzdłuż całej długości konaru, spowodowaną przez tzw. cięń asymilatów po odcięciu jednej z gałęzi, konieczne jest sprawdzenie stanu rozwidlenia w podstawie tego konaru oraz rozwidlenia w miejscu cięcia. Kontrola pod kątem obecności rozkładu i innych cech, które świadczą o zwiększonym ryzyku wyłamania się gałęzi;
- 6) cięcia w koronie - wykonywanie cięć w koronie powinno mieć merytoryczne uzasadnienie oraz powinno być wykonywane zgodnie z branżowym „Standarem cięć i pielęgnacji drzew”[#]. Nieuzasadnione skracanie konarów wpływa negatywnie na gospodarkę hormonalną (w sąsiedztwie cięcia drzewo zaczyna wypuszczać liczne pędy z pąków śpiących), stwarza dodatkowe wrota infekcji (co w przyszłości może skutkować rozkładem drewna w skróconym konarze, a tym samym zwiększa się ryzyko jego złamania) oraz może wpłynąć na obumieranie korzeni (które otrzymywały asymilaty wyprodukowane przez liście rosnące na odciętych konarach);

LITERATURA

Bąblewski P., Rabiński J. A., Rosłon-Szeryńska E., Weber-Siwirska M. 2019. Korzeń, system korzeniowy drzewa i..., Federacja Arborystów Polskich. Warszawa

European Arboricultural Council. 2016. Podręcznik European Tree Worker. Patzer Verlag, Berlin-Hannover

Fundacja Eko-Rozwoju. 2021. Standard cięć i pielęgnacji drzew. Wrocław

Fundacja Eko-Rozwoju. 2021. Standard inspekcji i diagnostyki drzew. Wrocław

Fundacja Eko-Rozwoju. 2021. Standard ochrony drzew i innych form zieleni w procesie inwestycyjnym. Wrocław

Gilmartin E. 2022. Ancient and veteran trees: An assessment guide, The Woodland Trust.

Pachnowska B. (red.). 2021. Instrumentalna diagnostyka drzew. Podręcznik dla oceniających drzewa – poziom zaawansowany. Instytut Drzewa Sp. z o.o., Wrocław

Suchocka M. 2016. Projekt ochrony drzew w procesie inwestycyjnym. Instytut Gospodarki Przestrzennej i Mieszkalnictwa, Warszawa

Suchocka M., Stolarczyk J., Witkoś-Gnach K., Tyszko-Chmielowiec P., Baridon D. 2014 Jak używać formularza podstawowej diagnostyki drzew. [w:] K.Witkoś-Gnach i P. Tyszko-Chmielowiec (red.) Drzewa w krajobrazie. Podręcznik praktyka. Fundacja EkoRozwoju, Wrocław, s. 39-40

Siewniak M., Siewniak M. 2013. Cięcie drzew, krzewów i pnączy. Centrum Dendrologiczne, Tarczyn

Tyszko-Chmielowiec P., Kujawa A. 2021. Grzyby nadrzewne. Przewodnik dla inspektorów drzew. Instytut Drzewa Sp. z o.o., Wrocław

Witkoś-Gnach K. 2021. Tree Assessor. Inspekcja drzew. Podręcznik dla oceniających drzewa – poziom podstawowy. Instytut Drzewa Sp. z o.o., Wrocław

Załączniki:

1. Dokumentacja fotograficzna z dnia 15.12.2023 r.

O AUTORKACH

Julia Kończak - mgr inż. leśnictwa. Ekspertka z zakresu dendrologii, arborystyki, teriologii, chiropterologii i ekologii. Posiada kilkunastoletnie doświadczenie w dziedzinie ochrony przyrody, w tym ochrony gatunkowej. Certyfikowany Inspektor Drzew, VETcert Veteran Tree Specialist, wykładowczyni Instytutu Drzewa oraz Polskiej Szkoły Dendrologii i Arborystyki, szkoleniowiec. Biegła sądowa z zakresu dendrologii. W latach 2014-2018 członkini Zarządu Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”. Autorka m.in. „Dzikię zwierzęta w mieście – poradnik dla mieszkańców Poznania”, artykułów popularno-naukowych do Magazynu Przyrodniczego „Salamandra” oraz współautorka „Aleje na 4 pory roku. Naturalnie, Kaszuby Północne”.

Małgorzata Mizgalska - z wykształcenia przyrodnik, główne zainteresowania: ornitologia, lichenologia, prawo ochrony przyrody. Inspektor Nadzoru Dendrologicznego w procesie inwestycyjnym i Certyfikowany Inspektor Drzew. Posiada doświadczenie w administracji rządowej. Biegła sądowa z zakresu ochrony przyrody oraz dendrologii. Szkoleniowiec i edukator, wykładowczyni Polskiej Szkoły Dendrologii i Arborystyki.

Uzasadnienie

Aktem prawnym, regulującym cele, zasady i formy ochrony przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (Dz.U.2024.0.1478 t.j.).

Zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt. 1 ww. ustawy prace wykonywane na potrzeby ochrony przyrody uzgadnia się z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody.

Rada gminy dokonuje uzgodnienia prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody i realizacji celu publicznego, bez względu na to na mocy jakiego aktu prawa miejscowego pomnik przyrody został ustanowiony, tzn. czy pomnik przyrody został ustanowiony rozporządzeniem wojewody czy rady gminy.

W związku z koniecznością przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych na pomniku przyrody – Dąb Szypułkowy, podjęcie przez Radę Gminy w Smołdzinie, uchwały w sprawie uzgodnienia przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych pomnika przyrody jest zasadne.

Prace pielęgnacyjne dotyczą pomnika przyrody *Dąb szypułkowy (Quercus robur L.)* rosnącym na działce 111/5 obręb ewidencyjny Smołdzino uznanego za pomnik przyrody Orzeczeniem nr 227/94 Prezydium WRN w Słupsku z dnia 29 listopada 1980 r.

W oparciu o ekspertyzę dendrologiczną z dnia 22.12.2023 r. (wykonaną przez Julia Kończak - Certyfikowany Inspektor Drzew CID/413/2019, Veteran Tree Specialist VETcert Małgorzata Mizgalska - Certyfikowany Inspektor Drzew CID/284/2018, Inspektor Nadzoru Dendrologicznego w procesie inwestycyjnym) zabiegi do przeprowadzenia przedmiotowym pomniku : wykonaniu systemów zabezpieczenie korony poprzez montaż wiązań, przeprowadzenie cięć odciążających konary grożący wyłamaniem, odsłonięcie nadsypanego pnia ręcznie lub się wtórne kor4zenieprzy pomocy narzędzia air spade w celu sprawdzenia czy w miejscu nadsypania utworzyły. Jeśli nie, usunięcie nadmiarowej warstwy gleby.